

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 25 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

ÉRDETESEK:
4-hatásos post. sor egyszer 10 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, december 18

Hetvenezer embert vesztek az olaszok a negyedik Isonzó-csatában.

— Bosznia földjén nincs ellenség. —

Budapest, december 17. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Nincs különösebb esemény.

Olasz hadszíntér:

Az olaszok a tenger melléki harc vonalon eddig nem újították fel ama nagy támadásaikat, amelyek aránylag rövid szünet után november tizenegyedikén indultak meg újra és a hónap végéig tartottak és még december első hetében is makacsul folytak tovább egyes pontokon. Ezen harcokat ennélfogva a „negyedik isonzó csata” néve alatt foglalhatjuk össze. Az ellenség erőfeszítései ezuttal még inkább, mint a korábbi csatákban, Görz meghódítására irányultak, ennek megfelelően végül csupán a hídfő ellen. Mintegy hét olasz gyaloghadosztály állott harcban, azonban a nagy haderő rohamai éppúgy meghínsultak csapataink bevált ellenálló erején, mint a szomszédos szakaszokon véghezvitt összes tömegtámadások. Csapataink szilárdan megtartották birtokunkban a görzi hídfőt, a doberdói fennsíkot és általában összes hadállásait. A város szétrombolása a lakosságot súlyosan érintette, de katonai helyzetre az ellenség tehetetlen dühének a megnyilatkozása semmitféle befolyást nem gyakorolt. Az olasz hadsereg a tenger melléken a negyedik harcban biztos megállapítás szerint harottakban és szabványokban hetvenezer embert veszített. Tegnap az Isonzó harc vonalon egy, a Monte San Michele északi lejtője ellen megkísérelt támadást, a tiroli harc vonalon egy alpini zászlóaljnak a Col di Lana ellen intézett támadását utasítottuk vissza.

Délkeleti hadszíntér:

Celb'etől délkeletre montenegróiakat elűztük az utolsó darab boszniai földről, amelyet megszállva tartottak. Csapataink ezen szakaszon is elérték a Tara szakadékig. Bjeljopolje tegnap délután óta birtokunkban van. A osz. és kir. csapatok átkaroló támadással heves harcok után foglalták el a várost és estig hétszáz foglyot szállítottak be. Ipektől nyugatra a visszavonuló ellenséget üldözzük. A montenegróiak visszavonulásuk útján mindenütt felgyújtották a mohamedán községet. Hőster altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Elfoglaltuk Bjeljopoljét.

Berlin, december 17. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Armentierestől délkeletre, virradat előtt, egy kis angol osztag meglepetésszerűen betört egyik állásunkba és tüzünkben ismét visszavonult. Tovább délre tüzünkkel megakadályoztunk egy gyenge támadási kísérletet. Egyéb-ként a harci tevékenység, a sokszor ködös időjárás folytán, az egyes helyeken folyt gyenge tüzés és kézi-gránát és aknaharcokra szorítkozott.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadserege.

Narosz-Miadzfol tó között éjjel és kora reggel, az orosz támadások, az ellenség érzékeny veszteségei mellett állásaink előtt összeomlottak. Egy-százhusz orosz maradt fogolyként kezünkön.

Lipót bajor herceg tábornagy és Linsingen tábornok hadseregeiről:

Jelentős esemény nem történt.

Balkán hadszíntér:

Bjeljopoljét rohammal elfoglaltuk. Több mint hétszáz foglyot szállítottunk be. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Új harcok előtt állunk Montenegróban.

A sajtóhadiszállásról jelentik: A novibazári Szandzsák legnagyobb része az osztrák-magyar csapatok kezébe jutott és most már Ó-Montenegró területére igyekeznek a hódítók. A montenegrói uralom, amely rövidéletű volt, a Szandzsákban nem hagyott mást hátra, mint piszkot és pusztulást. Amikor csapataink beváltak Plevljébe, leírhatatlan volt a muzulmán lakosság öröme. A város magyar, osztrák és német zászlókkal lobogózták fel.

Az Észak-Montenegró ellen törő csapatok két parancsnok vezetésével két nagy győzelmet arattak, amidőn kikényszerítették a Limen és Drinán való átkelést, valamint a cehotina völgybe vivő szorosokon való keresztülhatolást. Katonáink előtt a völgy túlsó oldalán és a folyó déli partján újabb sivár hegyláncok húzódnak el. Már ismét dörögnek ágyunk, amelyek a Tara átjárót igyekeznek szabaddá tenni, hogy benyomulhassanak Ó-Montenegró területére. Csapataink most egy kis lélekzethez jutottak, hogy aztán ismét nekivágjanak szinte emberteletti vállalkozásuknak. Új harcok előtt állunk a montenegróiakkal szemben, azonban bizonyos a siker, mert az utánpótlásról teljes gondoskodás történt. A málhás állatok végtelen sora közlekedik a front mögött és a munkásosztagok lázasan készítik a hidakat és javítják az utakat.

Folytatják a törökök az offenzívát a Tigrisnél.

Konstantinápoly. A főhadiszállás közli december 16-áról:

Irak-front. Kut-el-Amara mellett időszakonként tüzési és gyalogsági harc. Csapataink a megerősített terület némely pontján az ellenség által elhelyezett szárazföldi aknákat fedezték fel és ártalmatlanná tették azokat. December 14-én csapataink itt építőfával megrakott hajókat zsákmányoltak.

Kaukázus-front: Nincs jelentős esemény.

Dardanella-front: A tüzelés és különösen a bombavetés az előző napokhoz viszonyítva, aránylag gyönge volt, csak a Szedil-Bahr szakaszon dobott az ellenség mintegy 3000 bombát centrumunk ellen, de figyelem-

remélt hatást nem ért el. December 15-re virradó éjjel tüzéségünk me nekülésre kényszerített két ellenséges szállítógőzöst, amelyek Ari-Burnu kikötőjében szállítmányukat partra akarták tenni. Egy ellenséges cirkáló, mely Szedil-Bahr mellett jobbszárnyunk ellen tüzelést kezdett, tüzéségünk lövedékei érték, mire a cirkáló a nyílt tengerre vonult vissza. Tüzéségünk tegnap egy ellenséges repülőgépet lelőtt. A többi frontról nincs jelenteni való.

Miniszteri döntések a tejről, a sertéshusról és a gabona bejelentéséről.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 17.

A különböző miniszteriumok most csaknem kivétel nélkül a háború-okozta gazdasági és technikai kérdésekkel foglalkoznak. A belügyi, kereskedelmi és földmivelésügyi miniszteriumban most tömegesen intésnek el felebbezéseket élelmezési kihágások miatt. A miniszteriumokban hozott döntések elvi jelentőségűek és éppen ezért érdemelnek figyelmet, mert nem tudható, hogy Aradon mikor kerül a kihágási bíróság elé olyan ügy, amelyben most elvi jelentőségű határozattal állást foglalt egy-egy miniszter.

Az esetek a következők:

G. S.-né egy főszolgabíróság pénzbüntetésre ítélte, mert a tej literjét 50 fillérért árusította. Az elítélt felebbezett, azonban az alispán jóváhagyta a büntetést; a tejzorsorás nem hagyta annyiban a dolgot, hanem a belügyminiszterhez felebbezett, aki azonban most úgy döntött, hogy G. S.-né jogosan büntették meg, mert a helyi viszonyokhoz mérten a tejnek 50 fillérért való árusítása tilos. Ezt jó lesz megjegyezni azoknak az aradiaknak, a kik a silány tejet is 50 fillért adják el a piacon, meg dugva a házakban.

Az egyik városban hat rendbeli kihágással vádolták meg S. K. hentesmestert, mert sertéshúst és hentesárukat a piacon összevásárolt és aztán magasabb áron eladta. Ennek következtében a cikkeket elvonta rendeltetésüktől és mesterségesen főlhajtotta az árakat. A rendőrség alacsony pénzbüntetést szabott ki rá, a belügyminiszter azonban hat esetben 100—100 koronára ítélte a veszedelmesen spekuláló mestert.

R. K. elmulasztotta bejelenteni a raktáron lévő gabonáját, amiért a rendőrkapitányság pénzbüntetésre ítélte. A belügyminiszter megsemmisítette az ítéletet, mert nem találta elégnek a pénzbüntetést és utasította a hatóságot, hogy elzárásra és pénzbüntetésre kell ítélni az ilyen kihágásokat.

Végül idesorozunk olyan ügyet is, amely nincs vonatkozásban a háborúval. Sz. A. gyógyszerész ellen gyógyszerek szállításának kiszolgáltatása miatt kihágási eljárást indított egy főszolgabíróság. A belügyminiszter megsemmisítette a főmenő határozatot és kimondta, hogy az ügy a büntető járásbíróshoz tartozik, mert a patikus, a jelek szerint, a beteget előbb megvizsgálta és aztán gyógyszert adott neki, már pedig a gyógyszerész nem jogosult betegvizsgálatot végezni és emiatt büntetés jár neki.

Olcsóbb a sertéshus a városi székben.

(Szigoru vizsgálat a lisztcsempészek ellen. — A mesterséges tej kérdése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 17.

A sertéshus ára tetemesen olcsóbb lesz a hatósági husszékben már szombat délutántól, a lisztcsempészek ügyét szigoru vizsgálat tárgyává teszi a hatóság, a jövő évi lisztellátás, illetve a kenyér- és lisztisztyek bevezetését már előkészítik és végül a Riegler-féle mesterséges tej meghonosítására a tárgyalásokat folytatja a város. Ez egy ülésen vált határozattá. A közlelmezési bizottság ma Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésben foglalkozott ezekkel a fontos kérdésekkel. A bizottság elnökét, Lócs Rezső helyettes polgármestert, mint a bizottság részvétellel értesült, betegsége akadályozta meg abban, hogy megjelenjék.

A tanács, tekintettel arra, hogy Zubor Andor dr. tb. főjegyző, a hatósági husszék vezetője, sajnos, beteg, Jók Béla árvasszéki ülnököt bízta meg a helyettesítésével és ezt a polgármester bejelentette a bizottságnak. Ennek kapcsán több bizottsági tag szóvá tette, hogy a husszékben alkalmazott vezető nem felel meg, mert a bizottság azzal a szándékkal nyitotta meg a széket, hogy ott házilag gyártott kolbászféléket gyártsanak és árusítsanak a felhalmozódó husból és ez nem történik meg. Ellenben a hus felhalmozódik, ellenőrzés nincs és a vezető azt tesz, amit akar. Azt is felpanaszolták, hogy már délelőtt tizenegy óra előtt bezárák az üzletet. Ezzel szemben mások a sertéshus magas árában látják a bajt és miután Angel István dr. főjegyző beszámolt arról, hogy a tanács megbízásából eszközölt próbavégzés alapján azt állapította meg, hogy egy 113 kilós sertés, amelyet 700 koronáért vett a város, az esetben, ha 4 koronáért adná a húst 90—100 koronát fizetne rá a város, a bizottság úgy határozott, hogy inkább eladja olcsón a húst, sem hogy az megromoljék és még nagyobb legyen a veszteség. Ezért holnap délutántól kezdve a karaj ára 4 korona 70 fillér, a comb 4 korona 50 fillér, tepertő 3 korona, kocsonyának való 3 korona kilónként, vese velővel egy korona, sziv és tüdő egy korona.

Bemutatta ezután a polgármester a malmoktól érkezett lisztelosztási kimutatást, amelyet a tanácsnak hűségét rendelkezésére a bizottság. A bizottság több tagja felhasználta ezt az alkalmat arra, hogy a tanács figyelmét ismételtén felhívja a liszttel történt visszaélésekre. Málék Lajos dr. azt kérte, hogy a legszigorubbán kezeljék a lisztkérdést és ki kell mondani, hogy inaan semmitéle lisztet kivinni nem lehet. Akik nem idevalók, azokat egyszerűen el kell tiltani a lisztkereskedéstől és ki kell őket utasítani a város területéről. Azok sem nem viselik a város terheit, sem nem használnak a társadalomnak. A tanács kötelessége, hogy csirájában fojtson el minden lehetőséget, amely visszaélésre vezet. Bing Hugó is szigoru vizsgálatot követel annak megállapítására, vajjon mennyi lisztet és milyen lisztet vittek ki Aradról, mert neveltséges az, hogy a jövő évben elégnék kell lennie százhatvan waggon lisztnak 7 és fél hónapra és négy hónapra alig volt elég 380 waggon. Készen jöttünk rá arra a Kolumbusztójás szerű bölcseségre, hogy a malmok csak két hétre szükséges mennyiséget szolgáltathatnak

és a nagykereskedőknek, nem pedig, mint eddig is megtörtént, hogy két hónapra előre beraktározták a lisztet.

A polgármester kijelentette, hogy a hatóság szigoru vizsgálatot rendelt el és a tanács az összes szállítási igazolványokat érvénytelenítette is revideálja.

Végül a tejellátás kérdésével foglalkozott a bizottság. Ismertette a polgármester Herrling Gyula tb. főmérnök jelentését, aki a tejtelep berendezéséről és annak költségeiről referált. A szabadság megszerzése és a géberendezés, valamint az üzemkezeléshez körülbelül kilenvenezer korona befektetés lenne szükséges és akkor egy liter tej előállítására majdnem 40 fillérbe kerülne. Véleménye szerint, ha a város gépeket rendelne és hónapokig késleltetné a gyártást és a tej előállításához szükséges anyagok sincsenek bőviben és ezért oda konkludál, hogy most nem tartja alkalmasnak a mesterséges tej meghonosítását. Hecht Arnold dr. tb. főorvos kijelentette, hogy Riegler Gusztáv tanártól azt az ígéretet kapta, hogy a kolozsvári telep gépeit hosszabb időre használati díj mellett átengedné és így technikai akadály nem lenne a tej készítésének, ha lesz kellő mennyiségű nyersanyag. A bizottság úgy határozott, hogy a főorvos felhatalmazta Riegler tanárral folytatandó tárgyalásokra, a tanácsot pedig megkeresi, hogy a nyersanyag beszerzése iránt érdeklődjék.

A központi tejesarnok tulajdonosának elfogadhatatlan ajánlata felett napiröndre tértek.

Esküvő a vőlegény halála után

(Haborus dráma.)

Távirattal tudósították.

Páris, december 17.

A párisi lapok különös, egyben tragikus hadi esküvőről számolnak be. Conduché József, egy 32 éves férfi, aki három éve tagja a republikánus gárdának, 1914. október 16-án megkapta feljebbvalójától a kért engedélyt, hogy a frontra mehessen. Conduché mielőtt bevonult regimentjéhez, olismert fiának egy pár napos kis emberkét, akit Róbert névre kereszteltek. A gyermek anyja házvezetőnő volt egy kaszárnya közelében fekvő házban. A gárdista éppen akkor készült oltár elé vezetni a házvezetőnőt, amikor az indulási parancsot kézhez kapta.

Ez év márciusában Conduché József megsebesült a bal karján és több érdemrenddel a mellén tíz napi szabadságra visszaérkezett Párisba. Szabadságideje lejártá előtt újlag kijelentette a házvezetőnő előtt, hogy feleségévé akarja tenni. Mivel utabb szabadságot nem tudott kapni, szeptember 24-én egy szabályszerűen kiállított „prokuráció”-t (helyettesítési okmányt) küldött egyik barátjának, hogy az okmány alapján helyettesítse őt az esküvőn.

Négy nappal később, szeptember 28-án az időközben őrmesterré előléptetett gárdista a Souchez körüli harcokban elesett. Közben barátja, aki haláláról mitsem tudott, november 17-én, tehát két héttel vőlegénye halála után Páris negyedik „arrondissement”-jének polgármesteri hivatala előtt a helyettesítő barát révén házasságra lépett vele. A fiatal asszony csak december hó elején értesült hivatalosan Conduché haláláról.

A hatóságok a szegény gárdista házasságát a törvény értelmében kénytelenek semmisnek jelenteni ki, de mivel az asszonynak tanúi vannak, akik igazolják, hogy Conduché József halála előtt kifejezte előtük abbeli szándékát, hogy gyermeke anyját törvényes házassággá teszi, az ővegy nyugdíjhoz fog jutni.

Kelepcében a franciák.

(Folytonosan visszavonulnak a szövetségesek. — Ujabb angol csapatok a Balkánon.)

— Távirati tudósítás. —

Szaloniki—Bern—Bécs, dec. 17.

Bern. A Reuter-ügynökség harc-téri tudósítója táviratozza, hogy a makedóniai angol-francia fronton oszond van. A szövetségesek visszavonulása egyre tart és a bolgár seregek nyomon követik őket. A bolgár komitások merényletet akartak elkövetni a görög területen levő vasutvonal ellen, de a görög hatóságok megakadályozták őket ebben.

A Times írja, hogy a franciák először elfoglalt hadvonaluk elhagyásával olyan kelepcébe kerültek, melyből igen nehezen szabadulhatnak.

Boissenet ezredes írja a Tempsban: „A szövetségesek tehát Szalonikiben maradnak, above nagyon tekintélyes angol-francia sereget küldenek, olyan parancsnok vezérlete alatt, kinek képességgel legalább is megközelítik Mackensenét. Ez az intézkedés minden szép szónál hamarabb véget vet Konstantin király osztrák-oszvarásának és megnyitja a dunai orosz seregeknek az utat Románián keresztül.” Az így kiűzött tábornok valószínűleg Casselban.

Egyre tart az angol-francia visszavonulás.

Genf. A Temps jelenti Szalonikiből, hogy a szövetségesek visszavonulása a négy bolgár divízió ellenállhatatlan nyomása alatt egyre tart a bolgár határon túl, de nem volt lebonyolítható minden nehézség nélkül. Az angol csapatszállító-hajók újabb katonaságot szállítottak Szalonikiba, viszont a bolgárok is erősítéseket kaptak és ismét előrehaladnak a Struma völgyében, a Doiran-tó felé.

Más párisi lapok szerint a francia és angol csapatok által megszállott vidék olyan nagy területű, hogy képtelenek azt eredményesen megvédeni. Ezenfelül a módszeres visszavonulásra van szükség. Az ellenfél hatalma erejét ki kell károsítani és a legfontosabb, hogy minél erősebb védelmi vonalat tudjanak föllátni Szaloniki városa és kikötője előtt. Tekintettel arra, hogy természetes akadályok sehol sincsenek utközben, az ásihoz kell nyulni a szalonikii vonal sürgős megerősítésére.

Angol lap a doirani utközetről.

Bern, december 17. A Daily Telegraph harc-téri tudósítója a doirani osztrárról, mely a bolgárok és angolok között folyt, a következőket jelenti:

— Doiran még névleg szerb, de az egész terület organizációja már angol kezében van. Vasúti állomása, mely görög területen van, tömve van sebesültekkel. Az utközetről olyan sűrű volt a köd, hogy huszonöt méternyire sem lehetett látni. Ez természetesen az ellen-ségek kedvezett, mely észrevétlenül megközelíthette az angol hadvonalat. Az angol front ezen a ponton alig kilenc kilométer hosszú. Az ötven foglyul ejtett bolgár közül csak egy tudott franciáit és ettől megtudták az angolok,

hogy a bolgároknak nagy haderejük van velük szemben és az a parancsuk, hogy a görög területen is üldözzék az angol seregeket.

Az entente seregei meg vannak őrdíve.

Szófia. Zsoszto vezérkari tónök egy itteni lapnak kijelentette, hogy a háború Bulgária részére látszólag befejezést nyert, azonban, hogy tényleg jön a béke, azt senki sem mondhatja. Bulgária nemcsak Szerbia, hanem az entente ellen harcol. Ameddig angolok és franciák görög területen állnak, addig erővel folytatják a háborút. Az entente seregei meg vannak őrdíve és képtelenek hatásos ellenállásra. Az angolok és franciák csak készülődjenek Szalonikiben az ellenállásra, utolsó ellenállásuk lesz ez.

Ujabb csapatszállítások Szalonikibe.

Bukarest. Római szikratávirat jelenti: A Tribune párisi jelentése arról számol be, hogy Angliában a hónap folyamán újabb 92.000 embert hajóztak be Szaloniki felé. A Le Temps jelenti, hogy a legutolsó haditanács elhatározta, hogy Szalonikiba újabb nagyszámú csapatokat fognak küldeni.

Páris. A Petit Journalnak jelenti Szalonikiből: Utabban négy angol szállítóhajó érkezett meg angol és ausztráliai csapatokkal. A kikötőben éjjel-nappal óriási a forgalom. Franciaország legutóbb néhéz árucikkeket küldött. Azok az angol csapatok, amelyek eddig Szalonikiban időztek, elindultak a front felé.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: „Onagysága ruhája” másodszer.

Onagysága ruhája.

(Bemutató az aradi színházban.)

A számunk előtt elkészül Onagysága ruhája: vérből, könnyből, sárból, aljas ezenvedélyekből, szivettépő szomorúságokból, fűdésvesztesek haldoklásából, szűkek onfeláldozásából, egymás mellé rakott igazságtalan, esunya tragédiákból megszületik a selyem, a csipke, a prém, a róssa és legázott, elnyomott emberpáriák véres verejtéke összehozza a parfümöt, drága estélyi toalettet, amely légyan, szelíden odasimul Onagysága természethez. Onagysága véleálmódia a ruha regényét, felébredve néhány pillanatig még megborrad az álomképek ijesztő látványától, a lelkiismerete báborog, de nem soká. A toalettet macára ölti mégis és eoha többé nem jut észébe, hogy fájdalmak vágóélkül láncolata teremtette meg azt a kiűzött, szines selyemrongyot, amely hódítóvá, igézővé teszi őt.

„Onagysága ruhája”-nak ez a tárgya. Közismert és a mai társadalmi berendezkedés mellett változhatatlan igazságtalanságokat tár elénk a szerző. Elgondolkozunk rajtuk, sajnáljuk szegényeket, akiknek vére, ifjúsága megörlődik a lelketölös küzdelemben, csak azért, hogy Onagyságának estélyi toalettje legyen. De segíteni rajtuk nem tud senki, és napi-rendre térünk fölöttük, és így volt mindig és még sokáig, sokáig így lesz.

Izgalmas, érdekesítő a darab, mint Knoblauch minden színpadi műve. Néha tulus, de

a téma olyan, hogy a tulajások mögöl is ki-látszik a meztelenül saigó seb, a kiáltó igaz-ságtalanság. A mű technikai felépítése Molnár Ferenc „Farkas”-ához hasonlatos. Az első kép végén elalszik Onagysága, álomképekben lejátszódik a mese, az utolsó képnél a valóságba ébred.

Az aradi előadás minden tekintetben igen mondható. A rendezésben nem voltak hibák, a gyorsan veres képek álmyszerűségeét érezni lehetett. Két nehéz szerep van a darabban: Onagysága és Ieriáé. Az előbbi Horváth Mici játszotta. A társulat kedvelt primadonnája mai alakításával megrámtatta, hogy nemcsak operett szerepeket tud adni. Komoly, művészi feladatot kellett ma megoldania és kitűnően állotta meg a helyét. Háttérben mutatkozott be, más és más volt mindegyikben, de mindig egyformán kedves őszinte és természetes. Komoly, nagy sikere volt. A darab másik főalakját Győző játszotta alakítása minden dícséretre érdemes. Székely-luságának ténves tanubizonvsága volt a mai est, a legváltozatosabb szerepekben mindig eredetinek és őntudatos művészeknek mutatkozott. A közönség teljesen mértékben honorálta az igazán érdemes művészi munkásságot, sokat és melegen tapsoltak Győzőnek. Boroznvai Kató kedves, közvetlen alakítása nagyon tetszett a közönségnek. Kisebb szerepekben jók voltak Delli, Várnai, Bankóné, épugymint a többi szereplők is.

A társulat nagy gondal és ambícióval készült a mai bemutatóra és megállapíthatjuk, hogy sikerült leküzdeniök a darab sok nehézségét, melyek komoly feladatok elé állították a rendezőt és szereplőket egyaránt. (F. L.)

* Elek Oszkárné, Elek Oszkár dr., Barics Gyula a Kölcsey zsuron. A Kölcsey Egyesület 1910. évét december 19-én, vasárnap fejezi be az ötödik zsurral, amelynek műsora ép oly nagy érdeklődésre tart számot, mint az eddigiek. Az esztendőtt bezáró zsur szerénylői kivétel nélkül aradiak lesznek és ez már magában is fokozza az érdeklődést. Dr. Elek Oszkárné énekesszámai kezdik meg a délutáni műsorát. Dr. Elekné, akinek szép énektudása nem ismeretlen az aradi közönség előtt, a következő énekesszámokat adja elő: 1. Dr. Wagner: Die Spieler, 2. Schubert: Der Wanderer, 3. Schubert: Heidenröslein, 4. Katona dalok. Az énekművészt edesanyja, Rothachild Arminé kíséri zongorán. Az énekesszámok után Elek Oszkár dr. aradi főreumi tanár, ismert filológus Jókai Mór és az oroszok című nagy-érdekesű tanulmányát adja elő. A legnagyobb magyar mesemondó regényeiben, elbeszéléseiben sokat foglalkozott az oroszokkal, uralkodókkal, a néppel, erkölcsökkel. Ezekből állította össze Elek Oszkár dr. tanulmányát. Befejezésül Barics Gyula, az aradi Nemzeti Színház kitűnő britonénekese énekel Kovács Mihálynak, a színház zenonális karmesterének pompás zongora kíséretével. Barics mint operanékes mutatkozott be a Kölcsey-zsur közönségének. Carmenből a Torreador dalát és Rigoletto nagy áriáját énekl.

* Bárány Bedeus Bella operanékesnő Bécsből hazérkezett Aradra, hogy a közelgő ünnepeket szülei házában töltsse. Örömmel halljuk, hogy a bárónő szép hangja és nagy tudása újból dícséret elismerést aratott a bécsi csász. és kir. udvari Operaház zsürije előtt. Reméljük, hogy élvezhetjük művészetét, mire oly ritkán van alkalmunk.

* Uj lap Aradon. Nehéz időkben, a sajtó küzdelmes napjaiban új lap indul meg Aradon „Aradi Tükör” címen. Az aradi újságíró gárda néhány kipróbált tollú, lelkes tagja vállalkozott az új lap megalapítására, hogy azzal — mint az előfizetési főlhívásukban kifejtik — a történelmi átalakulás tisztító munkájában részt vegyenek. A bűnök ostromozása, a szociális, társadalmi és kulturális csökkenés elősegítése a programja az „Aradi Tükör”-nek, amely minden második hét csütörtök délutánján jelenik meg tetszetős könyvalakban 16—20 oldal érdekes tartalommal. Sulik Kálmán mint felelős szerkesztő, Marót Sándor pedig, mint főmunkatárs jegyzi a lapot. Az „Arad Tükör” első száma karácsonyt megelőző csütörtökön, december 23-án jelenik meg. A lap egyes számának ára 24 fillér lesz, az előfizetés félévre 4 korona, negyedévre 2 korona. A lap küldésére előjegyzéseket elfogad az „Aradi Tükör” Andrassy-tér 21., I. emelet alatti kiadóhivatala s az összes könyvkereskedések.

* A színház hírei. Vasárnapi előadások. Vasárnap délután 3 és fél órakor mársékelte helyvárakkal a most felújított pompás operett, a *Buksi* kerül színre, s közönség a legjobb hangulatban, állandó kacagással élvezi a pompás előadást, melyben főszereplők Horváth Mici, Járai B., Győző, Barics, Járai S. stb., este 7 és fél órakor rendez helyvárakkal *Onagysága* rubája szenzációs énekes játéknak lesz a harmadik előadása.

* A halálballet premierje. (Nordisk-artistadráma az Apollóban.) Ember ember hátán tolongott ma az Apolló-színház előtt. Beláthatatlan tömegek ostromolták a pénziárt jegyért, mintha az egész város részese akart volna lenni az Apolló-színház premierjének. Százakra tehető azoknak a száma, akik már nem kaptak jegyet s akik kénytelenek beérni azzal, hogy szombaton, a vagy vasárnap nézzék végig a Nordisk-filmgyár világszenzációsu artista-dramáját, a Halálballet-et. A kolosszális film bemutatását az első pillanattól kezdve mindvégig feszült kíváncsisággal kísérte a publikum s a vakmerő, vértízgyasztó artistaprodukciók szinte halálos esendőt teremtetek a zeutolt nézőtérben. A Nordisk-filmgyár márkájával már egy ízben olyan artistadráma került a mozik vásznára, (A négy ördög), amelyről még ma is beszél a publikum, de a Halálballet még ezt a filmet is fölülmulja. A Nordisk-filmgyár ezzel a filmmel újabb, feledhetetlen dicsőséget szerzett magának s előrelátható, hogy a közönség emlékezetében sokáig élni fog a Halálballet izgalmas története. A ma este óriási siker mellett bemutatott Nordisk-filmet még szombaton és vasárnap mutatja be az Apolló-színház.

* Az Erzsébet mozgószínház vasárnapi slágere a „Házaló” aktuális háborus dráma a most folyó háboruból. A darabot magát nem kell külön dicsérnünk, ha megemlítjük azt, hogy a főszerepet a világhírű művész Schildkraut Rudolf játssza benne. Tudjuk és ismerjük már ezen művész nagy stílus tehetőségét és méltán mondhatjuk, hogy a fenti sláger a filmtéchnika legsikerültebb alkotása, annál is inkább, mert a darab témája a jelen háboruból a galiciai harcokról van merítve. Csütörtökön két szenzációs sláger: „Az Aréna perendjén” és „Nischka a kozák” kerül bemutatásra. Csütörtöki előadások fél hat órakor kezdődnek. 4691

* A rikkancsleány. (Az Uránia szenzációs ujdonsága.) Új színésznőt beledobni ma a mozi szédületes forgatagába, merész és kockázatos vállalkozás. Pedig épen most került először a mozivászonra Claire Waldoff, berlini kabarédíva. És a vállalkozás sikert aratott, mert Claire Waldoff kitűnő moziszínésznőnek bizonyult és egy csapásra meghódította a közönséget. Játéka élénk és temperamentumos, mimikája, amely épenességgel nem szép arcáról félnék árát, rokonszenves. Legelső alakítása már épen a szerep burleszk voltánál fogva nehéz, s azonban fényes sikerrel oldotta meg feladatát. Egy újságárus leányt játszik, akit csintalan természete mindenféle kaland után visszi. Gyorsan emelkedik feltétel, de a végén megújja a nagyvilági életet, eleganciát és visszatér szegény szüleihez. — A *motorkirály*, a brémai hajógyárban készült technikai film-csoda az Uránia legközelebbi ujdonsága. 5

Német tüzérség görög földön.

(Szaloniki felszabadítása felé. — Görögország nem keveredik harcba.)

— Távirati tudósítás. —

Athén—Berlin—Bécs, dec. 17.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti Luganóból: Magrini jelenti a Seolonak: Német tüzérség átlépte a görög határt.

Osztrák-magyar-német csapatok szabadják tel Szalonikit.

Szofia. A bolgár sajtó igen tapintatos módon foglalkozik Görögország nehéz helyzetével s annak a véleményének ad kifejezést, hogy az osztrák-magyar-német csapatoknak Szaloniki felé való előnyomulása csakhamar ki fogja ragadni ezt a görög kikötővárost az entente karmaiból.

Görögország átengedi a harotert a hadakozóknak.

Zürich, december 17. A *Neue Züricher Zeitung* jelenti Amsterdamból: Londonban és Párisban a görög kérdést pillanatnyilag megoldottnak tekintik. Görögország nem intervenciál és átengedi mindkét háborus félnek a csatateret Szaloniki és Doirán között. Serrail tábornok sürgősen ötszáz ezer emberből álló segítséget kér, hogy ezt a csatateret sikerrel védhesse meg.

Nehézségek Szaloniki megszállása körül.

Páris. A „Temps” szalonikii jelentése szerint a Szaloniki megszállására való intézkedések foganatosításával, mely intézkedésekre nézve Görögország és a négyesszövetség között megegyezés jött létre, újabb nehézségek merültek fel, ezek azonban csak másodlagos jelentőségűek.

Menekül a lakosság Szalonikiból.

Luganó. A Seolonak jelenti Magrini Szalonikiból: A lakosság tömegestől hagyja el a várost. A hajókat tülzsutolják a menekülők. Az angol csapatok partraszállítása most is zavartalanul folyik. A városban egymással ellentetes irányban vonulnak keresztül a görög csapatok, amelyek a Vardar vonalhoz mennek és az angol-francia csapatok, amelyek viszont a város védelmezésére jönnek. A néptömeg némán álli sortalát. Az ellentét tragikus hat.

Roberts Cecil a balkáni tárgyalásokról.

London. Az alsóházban lord Roberts Cecil egy kérdésre válaszolva, a következőket jelentette ki:

— A szövetségesek közvetlen célja Szalonikiban és Bulgáriában a katonai helyzetet rendezni és a központi hatalmakat, valamint Bulgáriát megakadályozni abban, hogy akár közvetlen, akár közvetett ellenőrzést gyakorolhassanak Szaloniki fölött.

Cecil azután így folytatta:

— Azt hisszük, hogy ez magának Görögországnak is óhaja. A tárgyalások tovább folynak és a brit kormány reméli, hogy a tárgyalásnak rövidesen kielégítő eredményük lesz. Ez idő szerint lehetetlen volna többet mondani.

Váratlan, megdöbbentő dolgoktól félnék az angolok.

Rotterdam. A *Nation* angol lap azt hangoztatja, hogy a szövetséges csapatokat legjobb lenne hajóra rakni a mig idejük van elszállítani, nehogy váratlanul megdöbbentő dolgok történjenek.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Athén. (Havas.) Szalonikiból jelentik: A görög csapatok megkezdték az elvonulást. A főhadiszállást áttették Kozaniba. A harmadik hadtest Caterinába, az ötödik hadtest Nigritába megy és csak egy utász és egy tüzérezred marad Szalonikiben. Serrail tábornok melegezésének adott kifejezést az entente csapatainak görög területre való visszavonulása felett.

Cettinje. Az ellenség tizenharmadikán néhez ágyukat vetett haroba és erőlyes támadást intézett Szandzsák-seregünk egész frontja ellen.

Cettinje. (Hivatalos e hó tizennegyedikéről.) Vírdatkor az osztrák-magyar csapatok általános támadást intéztek a Szandzsák-hadsereg minden állása ellen. Éjszakára kénytelenek voltak előcsapataink Chavorától és Bjeljopoljéttől visszavonulni. Ipek—Rozálj vidékén sikerült az ellenségnek több napi harc után Rozáljt elfoglalni. A többi fronton puskatüzelek folytak.

Bukarest. A kamarában Marzscu előadó felolvasta a kamara választ a trónbeszédre, a mely tartalmitlag megegyezik a szenátuséval. A vita szerdán indul meg, addig a kamarát elnapolták.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti Rotterdamból: Angol lapok visszaemlékeznek arra, hogy az új angol csapatok új parancsnoka Douglas-Haig színvágásban szenved s az orvosok annak idején a szolgálatra alkalmatlannak nyilvánították, úgy, hogy csak a cambridge-i herceg közbenjárására maradhatott a hadseregben.

Luganó. A Seolo közli, hogy december 22-ére nagy bolgár-német támadás várható a balkáni entente csapatok ellen. Sürgős csapatküldésre van szükség, sajnos azonban a franciák és angolok között egyenetlenség uralkodik, amely kevés sikerrel kecsgett a Balkánon.

Luganó. A *Corriere della Sera* szerint a tárgyalások a görög kormánnyal még folynak. Hir szerint a görögök ragaszkodnak ahhoz, hogy egy görög divízió kívül egy gyalogezred, egy műszaki és egy lovasezred maradjon Szalonikiben. A görög csapatok részleges leszereléséről szóló híreket megcáfolják, ellenkezőleg még a tartalékos tiszteket is behívják. Az athéni lapok még mindig remélik, hogy a görög kormánynak sikerülni fog az európai konfliktusba való beavatkozást elkerülni.

Románia ingadozásának okai.

(A volt vezérkari főnök cikke. — A semlegesség veszedelme.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia, december 17.

A magyarországi és külföldi sajtó csak kivonatolva és egészen szükségtelenül ismertette Crainiceanu tábornok, volt román vezérkari főnöknek az *Universul*-ban megjelent érdekes cikket, amelynek keserű tenorja afelett sópánkodik, hogy a központi hatalmak balkáni győzelmei milyen távol sodorták Romániát attól az eshetőségtől, hogy a négyesszövetség oldalán a háborúba beavatkozassék.

Crainiceanu kétségbeesetten gondol arra, hogy ezután a bolgárok lesznek a Balkán urai.

— Az osztrák-németek — írja — rövidesen megszállják a Konstantinápoly—Szófia—belgrádi vonalat és Bulgária egész frontját mi ellenünk irányíthatja.

Románia ezen képzelt helyzete — Crainiceanu szerint — mindaddig fog tartani, amíg Európa valamelyik frontján, különösen a keletin, az egyensúly az oroszok javára nem billen. Abban az esetben tehát, ha a négyesszövetség a balkáni hadszínteret elhagyná, Romániát három veszély fenyegetné: 1. Semlegességében, 2. Támadás a Dobrudzsa ellen, 3. Nemzeti ideálijában.

Ezen esetekben pedig a mi szándékolt háborunk nagyon eltávolodnék, egészen addigra, amíg az orosz front oda nem helyeződne vissza, ahol eredetileg volt.

Miután azonban akkor a hadbavonulás feltételei is rosszabbodnának, — miután ezidőszent a Balkánon három municióval és fegyverrel ellátott hadsereg operál nélkülünk — a szövetségesek részéről feltétlenül szükséges, a balkáni hadszínteret el nem hagyni, nehogy Románia és Görögország támogatását bizonyosan elveszítsék.

Románia állásfoglalása döntött Görögországban.

Bukarest. A *russzotil Mille Constantin igazgatása alatt megjelenő két utolsó lap írja az alábbiakat: Venizelos egyik barátjának közlése szerint, a megbukott minisztereinek a következő nyilatkozatot tette lemondása után:*

— Görögország és a Balkán félsziget szabadságának megszabadítására az utolsó kártyám Románia volt. Akkor, amidőn Románia visszautasította a Bulgáriának Görögországgal együtt küldendő demarsot és az egyidőben történő mozgósítást, a helyzet elvesszett. Az en kormányom bukása valóban attól a naptól datálódik, amikor megállapítási nyert, hogy Románia mindentelje akciót visszautasít.

Filipescu fia elmenekült.

Bukarest. Egyes lapok téves információk alapján jelentették, hogy Filipescu, az ismert romániai ruszofil vezér az elmúlt napokban Brassón át Svájcba utazott.

Ezen hírrel szemben hiteles forrásból közlik, hogy Filipescu nem távozott Romániából és az a Filipescu, aki Brassón át külföldre utazott, a „no v” Filipescu fia, akinek a parancsára, azon machinációi miatt kellett Romániát elhagynia, amelyeket, mint hadiszállítási közvetítő követett el és amelyek az apjára nézve egyre kellemetlenebbeké váltak. A fiatal Filipescu különben, aki nemrég egy nyilvános pofokodási afférral is magára vonta a közfigyelmet, a feleségét is magával vitte Svájc nyugodalmas és hadmentes hegyei közé. Istene, ki tudja, hátha Románia mégis csak belekeveredik valamelyes bonyodalomba?

Ongyilkos román vezérkari főnök.

Bukarest. Néhány nap óta szenzációs esemény tartja izgalomban a román főváros lakosságát. A bukaresti lapoknak nagyon a cenzura tiltotta a hír közreadását, de mindenki tudja, hogy az elmúlt hét péntekén agyonlőtte magát M. Jonescu, a második bukaresti hadtest vezérkari főnöke. M. Jonescu rövid levelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy az idegben annyira elhatárolódott rajta, hogy nem bír tovább élni. A vezérkari főnök öngyilkosságának okáról azonban bukaresti körökben szinte egybehangzó pontossággal a következő egybehangzó információt adták: M. Jonescut a román hadügyminisztérium megbízásából már hónapok óta fegyelik. Az a gyanus merült föl ellene, hogy eladta magát egy európai nagybizalomnak. Egy titokzatos nővel állott összeköttetésben, aki a pénzt közvetítette a vezérkari főnöknek. Mikor a hadügyminisztériumnak elég edet állott rendelkezésére, két magasrangú román tiszt megjelent a vezérkari főnök irodájában s lényegében a következőket mondták Jonescunak:

— Az ön árulására rájöttünk. Legutóbb, ezen meg ezen a napon százötvenezer frankot kapott X. asszony közvetítésével. Hiába tagadja, a bizonyítékok kezünkben vannak. Félórán ide kap.

M. Jonescu megírta a levelet és agyonlőtte magát.

A román szállítások.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik: A román pénzügyminisztérium, amelyet a német kormány még november 18-án arról értesített, hogy a Románia részére vásárolt nagymennyiségű westáliai és sziléziai szenet utnak indította, diplomáciai uton interveniált az osztrák és magyar kormánynál, hogy könnyítse meg a magyar vasúton visszatartott szén átszállítását Romániába.

Orosz határkikötők megerősítése.

Bukarest. Tulceaából jelentik a bukaresti lapoknak:

Wisolkina tábornok, az orosz cár hadsegédje megsemmisítette a renii, ismaili, chiliai és vilcovi ujonnan megerősített kikötőket és a román határon elhelyezett összes grancsár őrszemeket. Az orosz tábornok a szemle után visszatért Renibe.

Agyuvai kell beszélni a semleges államokhoz.

Bukarest. A *Corriere della Sera* nyomán a bukaresti lapok közlik a

Tempo alábbi megjegyzéseit Románia és Görögország magatartásáról: „Románia és Görögország részére már csak egy diplomata létezik: az agyu. Mi azonban a (Tempo!) azt hisszük, hogy ez a két ország a négyesszövetség ágyuitól már éppen oly kevéssé fél, mint az ő oly kevéssé diplomata diplomatáitól.”

Orfeuménekesnő,

aki házasságot tör.

(A szép Elza és a bolgár kereskedő felesége.)

Távirati tudósítás.

Bécs, december 17.

A bécsi linótvárosi kerületi bíróság előtt házasságtöréssel és becsületsértéssel vádolva tegnap egy S. Elza nevű énekesnő jelent meg, aki a budapesti orfeum-társaságnak a tagja s az aradi nyári kabaré és orfeumszezonokban is sűrűn szerepelt. A panaszos S. Mária, egy bolgár kereskedő felesége, egy artista által értesült arról, hogy S. Elza férjét felkereste a lakásán, ahol azután állítólag házasságtörés történt.

A bolgár kereskedő időközben Szófiába utazott. Felesége abban a szállóban, ahol a budapesti orfeum-társulat előadásait tartotta, találkozott az énekesnővel és a két nő között izgatott jelenet játszódott le, amely közben tettlegességre és kölcsönös becsületsértésre is került a sor.

Különösen sértve érezte magát a bolgár kereskedő felesége az által, hogy S. Elza kétségbevonta, hogy ő hites felesége az urának.

A tárgyalás megkezdése előtt Götz dr. bíró kiegészítésre szólította fel a feleket. Fischer dr., a panaszos ügyvédje kijelentette, hogy fele, aki vádlóper indított az ura ellen, legalább is annvit elvár a vádlótól, hogy a házasságtörést bevallja és bocsánatot kérjen azért, hogy kétkedett S. Mária asszony feleségi minőségében. Horn Frigyes dr., a vádlott védője nyomban késznek nyilatkozott a békés megegyezésre, de nyomatékosan kijelentette, hogy S. Elzának nem volt viszonya panaszos férjével. Ezzel szemben S. Mária ügyvédje felmutatta a férjnek egy levelét, melyben az beismeri, hogy gyengéd viszony fűzte az énekesnőhöz.

S. Mária végül kijelentette, hogy ő eláll panaszáitól és nem kívánja a vádlott megbüntetését, ha az tőle bocsánatot kér. Az énekesnő erre sűrűn kért bocsánatot tőle és ismételt hangoztatja, hogy nem ő volt a házasság megzavarója.

A tárgyalást érzékeny jelenet fejezte be. Az énekesnő sűrűn borult vádlója keblére és oly keservesen zokogott, hogy az is sírni kezdett. Vádlott és panaszos közös és hangos zokogásával ért véget a botrány-per.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az irásbéli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Orosz készülődés Bukovina határán.

(Nem nyitották meg az orosz-román határt. — Nyugtalanság, élelmiszerhiány Oroszországban.)

Távírási tudósítás.

Bukarest—Bécs, december 17.

Bukarest. Az „Independance Roumaine” értesítése szerint az orosz hadsereget 125.000 emberrel erősítették meg. Ujabb és újabb hírek keringenek arról, hogy az oroszok új offenzívát indítanak Bukovina ellen. Csernovicba mind gyakoribbá válnak az oroszok repülései.

Zárva marad az orosz—román határ.

Bukarest. Tegnapra várták, hogy az orosz—román határt *Ungheninél* ismét megnyitják a közlekedésnek, azonban kiderült, hogy a határ ugy ezen a ponton, mint *Reninél és Guraprutulinál* továbbra is zárva marad. A tulesai hatóságokat értesítették, hogy Oroszország aknákat helyezett el a Dunán Reni előtt.

Nagy a lehangoltság Oroszországban.

Pétervári. A *Rjeca* írja: A fa-, cukor- és lisztellátás hiánya miatt Oroszországban nagyobb az izgalom, mint a hadiesemények miatt. A gazdasági élet szétmállása lesújtóan hat. Az

ország sorsa attól függ, mennyire lehet ezt a lelki depressziót legyűrni.

Gabonaszállítás Szibériából.

Bern. Pétervári távirat szerint november közepéig 12 millió métercímzással gabonát szállítottak el a szibériai területekből. A szállítást görög hajók végezték.

Francia rágalmak.

Berlin. A Nordd. Allg. Zeitung „Elejétől végig hazugság” címmel a következőket írja: A Temps lelelti, hogy a kovnói és kurlandi kormányzóságban az összes férfilakosság 10-től 65 évesig és a női lakosság 10-től 40 évesig parancsot kapott, hogy meghatározott helyen avülekezzék, hogy Németországba szállítsák. IPetákes helyről nyert értesülés szerint a Tempsnak ez a jelentése, amelyet a semleges sajtó is átvett, előleltől végig hazugság.

Orosz flottazendülés?

Kopenhága. A pétervári távirati ügynökséget fölhatalmazták annak a közlésére, hogy azok a hírek, mintha az orosz keleti-tengeri flotta lezényeége körében zendülés történt volna, nem felelnek meg a valóságnak.

város közügyeinek vezetésében fáradhatatlanul és igen eredményesen működött.

Temetése vasárnap délután három órakor lesz a Lázár Vilmos-utca 1 számú házból.

Amikor Csontos lemond.

(Előadás akadályokkal.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, december 17.

Izgatott előadása volt tegnap a Vigszínháznak. A műsoron az „Onagysága ruhája” szerepelt és a jegyek, mint a darab eddigi összes előadásain, most is elővételben elfogytak már.

Délután négy órakor a darab férfi főszereplője, Csontos Gyula beüzent a színházba, hogy rettenetes náthája miatt este nem tud fellépni.

Csontos szerepét más ember nem tudta, beugrásról beszélni sem lehet, hiszen hatalmas nagy szerepről van szó, a férfi főalak ugyanis folyton színen van.

A direkciónál félóra múlva már együtt volt és sorra vették azokat a darabokat, melyekben Csontosra nincs szükség. Végül „A tündérlaki lányok”-ban állapodtak meg.

Erre aztán megindult a nagy hájsza Fenyvessy, Huszár Károly, Makay Margit és a többi szereplő után. Lakásról-lakásra, kavéházról kavéházba futkostak a színház emberei és este nyolc órára sikerült is összehozni az előadás szereplőit.

Makay Margitot azonban nem találták otthon. Elégé tekintélyes szerepét az utolsó pillanatban egy színésznő se akarta vállalni. Ekkor a művésznő nővére, Makay Ella, aki nagyon hasonlít nővérehez, vállalkozott arra, hogy eljátsza nővére szerepét. Beugrott és vállalkozását siker követte, a közönség észre se vette a szerepcserét.

A második felvonás elején megérkezett Makay Margit és átvette a szerepét. És a közönség körében alig volt egy-kettő, aki észrevette, hogy a második felvonásbeli szép művésznő nem azonos az első felvonásbelivel.

A színház visszatért bárkinek az előreváltott jegyek árát, de alig volt néhány ember, aki élt ezzel a jogával. Telt ház előtt játszottak a színészek, az összes akadályokat leküzdötték és a közönség jól mulatott és sokat tapsolt. Csontos náthája pedig — hiteles helyről nyert értesülésünk szerint — már javulóban van.

A tél az orosz harctéren.

(Elhallgattak az ágyuk — pihennek a katonák.)

Távírási tudósítás.

Budapest, december 17.

Egy az orosz harctéren küzdő katonatiszt írta haza az orosz harctérről ezt a postikus lendületű levelet, amely nagyszerűen resti le katonáink téli pihenőjét:

Sötétség és köd, csak a hó csillámlik változatlan nyugalommal. A osikorgó hideg átvette birodalmát és mi a földbe buiva, lassú, hogy mit hoz a jövő. A nagy harcok után pihenés következett, ami szinte különös annak, aki hónapokon át mindig küzdött.

Az orosz télről sokat lehetett már olvasni, leírták borzalmait és szépségeit ezvaránt. Mi most meg tudjuk állapítani, hogy holzalmassága elviselhető, szépsége azonban veszedelmes. A fehér fényben csillogó végtelen hótakaró megrontja a szemet.

Nyugalom van. Vélünk szemben az orosz mozdulatlan. Naponként csak egy-két órai puskatüzet indítanak, inkább azért, hogy jelenléteket bizonyítsák, semmint azért, hogy sikert remélnének. A dörmögő ágyuság ugyazólván teljesen elhallgatott és ha mégis megszólalnak az ágyuk, akkor ez csak azért történik, hogy ellenséges repülőgépet üldözzön. Téliapó látzólagos legyverszűnést parancsolt a hadviselő felekre.

Mit lehet ilyenkor csinálni? Az ember a postát várja, hosszú leveleket ír, összebarátkozik a környezetével, vendégségbe látja a szomszéd-tiszteket. Most csak inkább a személyes ügyek érdeklik a katonát és még az újságot sem olvassa olyan érdekléssel, mint máskor.

Legfontosabb mégis az, hogy meg legyen a teljes kényelem a lövészárkokban. A föld kőkeményre fagyott és így az árkok szilárd épületekké váltak. Mivel sok az időnk, tehát türelemmel szállatokat birtunk készíteni. A falakat földszitettük, kályha mindenütt van. Nagyön kedvelt lett a buboskemence. Meleg ruhával mindenki bőszégesen el van látva és így az orosz téiben sem fázunk. Nem lehet csodálni, hogy ilyen körülmények között jó a hangulat és jó az egészség, mert ellátásunk is kitűnő. A tiezti szállásokban vidám társaság gyűlik össze és szorgalmasan ápolja a német — osztrák-magyar fegyverbarátságot.

Nagyobb emociót csak egy-egy nagyrangú katonatiszt látogatása okoz, ha inspicálja a csapatokat. Ilyenkor nagy a sürgés-forgás, hogy mindent rendben találjon. A lövészárkok tisztaságára nagy gondot fordítunk. Jó az élet, de azért mindenki alig várja már a tavaszt, amely végét fogja szakítani a téli álomnak.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnéi leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Avarffy Géza meghalt.

(A legvidámabb városatyja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 17.

Arad közgyűlési terméből érdekes ember tűnik el. Ma hajnalban költözött el hosszú szenvedés után az élők sorából Avarffy Géza. Mindenki ismerte a fehér hajú, de fiatal szívű, versfaragásra mindig kész embert, azt az Avarffy Gézát, aki mindig szépet és jót akart és akinek érintetlenül maradt lelke még ma is úgy tudott hevülni.

Avarffy Géza régen betegeskedett. Pár hónappal ezelőtt súlyos rákképződmény keletkezett ajakán, melyet Budapesten meg is operáltak. A képződmény azonban veszedelmesen fejlődött tovább. Ekkor Avarffy Bécsbe utazott, ahol Eisenberg tanár kezelésének vetette magát alá. Mikor jobban lelt, haza jött s röntgenzéssel gyógyította magát. De a baj megint súlyosbodni kezdett s a nagybeteg ágynak esett, míg ma hajnalban a seb felnyitott s Avarffy pár perc alatt kiszenvedett. Halálát özvegyén és fogadott leányán kívül fivéréi, Avarffy Ferenc dr. ügyvéd, Avarffy Károly nyugalmazott kuriai bíró és Avarffy Imre dr. orvos gyászolják.

Avarffy Géza tulajdonképpen gyógyszerész volt. De ezt a mesterséget még fiatal korában abba hagyta és azóta inkább gazdálkodással foglalkozott. A megye legkitűnőbb szőlő birtokosának tartották. Fiatal korában éveken keresztül kalandos életet élt. Részt vett min őrnagy az 1876-iki orosz-török háborúban is. Mint őrnagy harcolt Solimán pasa seregeinek sorában, míg orosz fogságba került, honnan négy hónap múlva szabadult csak meg. Izzután egy angol egészségügyi expedicióval Indiában járt. Majd hazajött s itt letelepedett.

A törvényhatósági bizottságnak 1886-óta részint virilis, részint választott uton tagja és a

Német hadművészet és magyar hősiesség.

(Mellőzik a magyar katonákat magyarságukért. — A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, december 17.

Csak kevés képviselő volt jelen az ülés-teremben, amikor feltizenozgykor Beöthy Pál elnök megnyitja az ülést és jelenti, hogy a Magyar Négyesületek Országos Szövetsége nevében Apponyi Albert gróf kérvényt nyújtott be a nők választójoga érdekében. Jelti továbbá, hogy Huszár Károly néppárti képviselő sürdös interpellációra kért és kapott engedélyt a hadbavonultak özvegyei és árvái segélyei tárgyában. A Ház az engedélyt megadja neki. Az interpellációra félháromkor kerül sor.

(Tanítók özvegyeinek segítése.)

Jankovics Béla kultuszminiszter törvényjavaslatot nyújt be a mozgósításkor bevont tanítók, illetve özvegyei és árvái segítése tárgyában.

Ezután következik a napirend, a melynek első pontja az igazságügyminiszter törvényjavaslata az árdrágító visszaélésekről. A részletes tárgyalás során Sághy Gyula azt kifogásolja, hogyan tette föl a kérdést az elnök az egyik szakaszánál.

Beöthy Pál elnök: Tekintettel arra, hogy a képviselő ur el akart térni ugy látszik a térről, javasolom, hogy a Ház adja meg neki az engedélyt.

Sághy Gyula szavai után az elnök megmagyarásta, hogy a kérdést miért tette föl a kifogásolt modorban, amely különben a házszabályok szerint tökéletesen helyes volt.

A többi szakaszt a Ház a 6-ik szakaszon elített kisebb változtatás után elfogadta. Az árdrágító visszaélésekről szóló javaslatot tehát a Ház részleteiben is elfogadta.

A szabok—stabilisai helyiérdekl vasutról szóló törvényjavaslat elfogadása után az alföldi első gazdasági vasútnak közuti vasúttá való átminősítéséről szóló törvényjavaslatot is megszavasták.

(Az elpusztított községek jogviszonyai.)

Ezután áttértek az igazságügyminiszter törvényjavaslatára, a mely a hadműveletek folytán elpusztult, vagy megrongált községekben fekvő ingatlanokkal kapcsolatos jogviszonyokra vonatkozó kivételes intézkedésekről szól. A törvényjavaslatot Hegedűs Kálmán előadó ismertette és ajánlotta elfogadására.

Ghillány Imre báró földmívelésügyi miniszter teljes részletességgel ismerteti azokat a károkat, amelyeket a felvidéki vármegyék az orosz invázió folytán szenvedtek. Örömmel jelenti, hogy az összes lakosság ma már ideiglenes hajlék alatt van.

Nagy elismeréssel emlékezik meg az ott lakó rutén nép önfeláldozó munkájáról és hazafias magatartásáról. Külön felemlíti, hogy az orosz uralom alatt a rutének az orosz papok közreműködését nem fogadták el és ha halottjuk volt, azt is inkább éjjel, de pap nélkül temették el! Ez a nép — ugymond a miniszter — megérdemli a támogatást. Kéri a javaslat elfogadását.

A Ház a javaslatot ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

(A csöddönkívüli eljárás.)

Következett ezután az igazságügyminiszter javaslata a csöddönkívüli kényszeröregyezségről és a csödtörvény egyes rendelkezéseinek módosításáról, amelyet Jakabffy Elemér ismertetett és ajánlott elfogadására.

Az első felszólaló Csermák Ernő, aki a csödtörvény terén a mai állapotok szabályozását kívánja.

Balogh Jenő igazságügyminiszter: A kormány egy régi tartozásának tesz eleget a törvényjavaslat benyújtásával, melynek létrejötte Vadász Lipót államtitkár ur érdem. Arra vonatkozólag, hogy a törvényjavaslat a megtorlásra nem nyújt elegendő módot, kijelenti, hogy ha a büntetés szigorítása e célból a részletes tárgyalásnál indítványt tennék benyújtani, ehhez készséggel hozzá fog járulni.

A részletes tárgyalásnál Csermák Ernő módosítást tett a büntetés szigorítása tárgyában. Az igazságügyminiszter hozzájárult a módosításhoz, mire a Ház azt elfogadta.

A Ház ezután részleteiben is elfogadta a törvényjavaslatot.

Következett a számvizsgálóbizottság jelentése a képviselőház 1912-ik évi szárazamadásiáról, a melyet Stupits Derső előadó ismertetett. Vita nélkül elfogadták.

A szász egyetem közvülési tagjai megbízatásának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot Rakovszky Iván előadásában elfogadták.

Ezután a személyes hadiszolgálati kötelezettség korhatárának az 50—55 évesekre való kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalták, a melyet Simon Elemér előadó ismertetett.

(A hadseregben sértik a magyar nemzeti önértéket.)

Bakonyi Samu a függetlenségi párt nevében a javaslatot elfogadja, mert dokumentálni akarja a párt, hogy nemzetünk a megtámadott hazá védelmében minden áldozatra kész, s a magyar nemzet nem sokalja az áldozatokat, Urmány Nándor szintén elfogadja a javaslatot. A háboruban igen jól állunk a épen ezért néhány igazságot el lehet mondani. A háboru sikereit a német hadművészet szervező-munkájának, a török és bolgár hősiességnek, főleg azonban a magyar katonák csodálatos hősiességének köszönhetjük. Talán már a békénél tartanánk, hogy ha a magyar hadsereg magyar vezényleti nyelvvel magyar szellemben szerepelhetett volna. Az osztrák hadvezetőségnek nincs érzéke a háboru tanulságai iránt s a magyar katonákat magyarságukért áldozik, a magyar nemzeti önértéket lépén-nyomon sértik, zászlóikat eltávolítják. A fronton a legnagyobb veszedelemben a magyar katonákat küldik, a kitüntetések aránytalansága azonban szembeötlő, itt mellőzik a magyarokat. Ezt a gonosz állapotot mielőbb meg kell szüntetni. Felhívja a magyar katonákat, hogy közöljék sérelmeiket az ellenzékkel.

(Tisza István válasza.)

A felszólalásra Tisza István gróf miniszterelnök nyomban válaszol.

— Az elhangzott szavak folytán — mondotta — indítatva érzem magam annak kijelentésére, hogy én nem hiszem, hogy nemesak a magyar nemzet kebelében, de az egész monarchiában is legyen csak egy helyesen gondolkodó ember, aki minden olyan jelenséget,

amely a magyar katonák ellen irányulna, a legelősebben el ne iténe. En biztosítanom a Házat, hogy ily természetű jelenségek a hadsereg vezetésére illetékes tényezőktől egészen távol állanak. Ha előfordulnak ilyesmit, az csak kisebb rangu egyének teljesen hibás, helytelen felfogására vezetendő vissza, amelyekkel szemben mindenesetre el kell járni. Vigyáznunk kell arra, hogy ne formulázzunk olyan vádat általánosságban, ami objektív igazságnak sem felel meg. Sajnálatos félreértések újabb félreértésekre vezethetnek.

Novák János a kisgazdák felmentése érdekében beszélt.

(Hazai a katonaeorvosok helyzetének javításáról.)

Hazai Samu báró honvédelmi miniszter az elhangzott észrejegyzésekre válaszolva megvédi a kormányt a magyartalanság vádjá ellen. A visszaéléseket meg fogják vizsgálni és meg fogják szüntetni. A katonaeorvosok helyzetéről szól ezután. Gondoskodni fognak, hogy a katonaeorvosok és katonaeorvosok előléptetésénél biztosos paritás jöjjön létre. Védelmébe vette a civilorvosokat, akik emberfeletti munkát teljesítenek.

A javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadták, ugyszintén a honvédelmi és közpö intézetekről beterjesztett jelentést.

A holnapi ülés napirendjét állapították meg ezután, amely a ma elfogadott javaslatok harmadezori olvasásából áll.

(A hadiözvegyek.)

Huszár Károly a hadiözvegyek helyzetéről interpellál. A hadiözvegyeket a nagyvállalkozók kiuzsorázzák. Alacsony munkabérekért halatlan vexaturákat kell elszenvedniök. Ezen az állapotokon sürdösen változtatni kell, a hadiözvegyeknek tisztességes megélhetést kell biztosítani.

Hazai Samu báró honvédelmi miniszter kijelenti, hogy a kormány vállalja azt a feladatot, hogy a hadiözvegyeknek munkát adjon és megélhetésüket biztosítsa. A munkára ugy tanítják ki, hogy tisztességesen megélhessenek. A háboru után sem hagyja a kormány a kezét a vállalkozók tulkapásától megkötöni.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti pótlólag, hogy a hadiözvegyek hadisegélye kérdésében előmunkálatok folynak, a végső rendezés a háboru után megtörténik. De addig is pótlék utján gondoskodnak róluk. A Ház a válaszokat tudomásul vette és az ülés félháromkor ért véget.

Hadiözvegyek Tisza Istvánnál. Budapestről jelentik: Déléltt tizenegy órakor fogadta Tisza István gróf miniszterelnök a hadiözvegyek küldöttségét. Októberben alakult meg a hadiözvegyek egyesülete, amely a miniszterelnöktől vár orvoslást. A küldöttség 25 asszonyból és néhány gyermekből állott. A küldöttség vezetője előadta, hogy 9 korona nyugdíjat és minden gyermek után 4 korona tartásdíjat kapnak havonként s ebből azért sem tudnak megélni, mert a kincstártól nem birnak közvetlenül munkát kapni. Kérésük az, hogy a kormány gondoskodik munkáról s arról, hogy az özvegyek otthon dolgozhassanak. A miniszterelnök szívesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy mindent elkövet, hogy az özvegyek közvetlenül kapjanak munkát. A küldöttség halásan vette a miniszterelnök szavait.

Aradi vasutasok ajándéka a Krnon.

(Két vagon karácsonyi szeretetadomány
katonáinknak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 17.

Megírta az Aradi Közlöny néhány nap előtt, hogy az aradi üzletvezetőség területén levő vasutasok körében nagyarányú gyűjtés folyt a harc-téren levő aradi katonák karácsonyi megajándékozására. A szép eszme, amelyet az üzletvezetőség vezetői is teljes lelkesedéssel mozditottak elő, sikerre vezetett: ötezer koronát meghaladó összeg gyűlt össze, azonkívül, hogy a vasutas asszonyok nagymennyiségű kötött téli holmit szállítottak be az adományokat gyűjtőkhöz. Az összeváltott pénzből, amelyet az aradi központban Karsay Valér felügyelő kezel, nagy gondnal vásárolták össze a szükséges cikkeket, hogy csakugyan olyan szeretet adomány jusson az aradi katonáknak, aminek hasznát is látják és aminek megőrülnek.

Két nap előtt utnak indult Aradról a küldemény, amelyet Holtzinger József hivatalnok, az aradi Máv. üzletvezetőség hadiforgalmi előadója kísér végig a mai háborús forgalomban felette bonyolódott úton a Krnig. Az aradi vasutasok ugyanis gondoskodni akarnak arról, hogy ajándékuk karácsonyra és csakugyan aradi katonákhoz jusson el. A két vasuti kocsi, amely az ajándékokat viszi, addig-addig bolyong vonalról-vonalra, amíg eljut az orosz front közelébe, oda, ahol aradi katonák állomásoznak.

Az aradi üzletvezetőséghez tartozó vasutasok azonban nem érték be ennyivel. Igazán olyan szeretettel gondoltak katonáinkra, mintha mindegyikük a maga fiát, testvérét akarná megajándékozni. A hatalmas ládába szépen összeválogatva kerültek bele a katonák megörvendezésére szánt ajándékok. Minden katonának egy-egy kis csomag, amelyben együtt van mindaz a hasznos és kedves holmi, amit a szeretetadománygyűjtők ki tudtak gondolni. Napokig azzal a kérdéssel foglalkozott az üzletvezetőségen mindenki Eltscher Gyula fogalmazótól, a gyűjtés vezetőjétől kezdve, hogy mi kell a katonának a harc-téren. Ami jó eszme, gondolat felmerült, mindjárt meg is valósították. Így került azután az egyes csomagokba: néhány varrótű, apró, ugynevezett patent-kapocs, kis olló, kés, levelező-lap, papíros, egy-egy csomó cigareta, csokoládé, meleg ruhadarab, kötött érvédő, hó ellen meleg kötött sál. Mindezt fáradságot nem ismerő női kezek csomagolták el szorgalmasan külön-külön, hogy a harc-téren már egyéb gond ne legyen vele, mint a kész csomag átadása.

A szép gondolat győztes megvalósítása bizonytalán kedves lesz az aradi katonáknak is, akik a Krn havas lejtői közt harcolnak elszántan. A távoli otthon melegét, szeretetét, emléket viszi körükbe a vasutasok szeretetadománya, amely most utazik oda, ahová annyi derék katonánkat vitte a határon halálösszű értelem álni a katonavonatot.

Harc-téren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb
ajándék egy hazuról érkező hír-
lap. Az „ARADI KÖZLÖNY“-t a tá-
borba minden aradi katonának

H I R E K.

Sokan Halnakmeg.

(Levél a fogolytáborból.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 17.

Egyik nagy fogolytáborból a napokban szomorú érdekességű levél érkezett egy nyugalmazott aradi köztisztviselőhöz. A levelet egy fogoly tartalékos tüzértisztünk írta, a waggongvár tisztviselője s annak tartalma ismét bizonyítja, hogy ép ideje volt már, hogy a Vörös Keresztés misszió-expedíciója elindult az orosz fogolytáborok felülvizsgálására. A levelezőlapon ismert módszer szerint a német szövegbe magyar szavak vannak vegyítve. A szöveg a következő:

Lieber Vater und Mutter, Von Rittmeister weisse ich nicht Sokan ist nach Russland. Ich bin Gott loh gesund, aber der Halnakmeg ich weisse nicht Sonst geht sehr oft gut Es ist hier jetzt sehr gute Luft Der nyomorgunk ist wieder gesund Köse alle.

Amint a lapból kitűnik, a táborban sokan halnak meg és nyomorognak.

A levelezőlap már megjárta a bécsi cenzurát, ahol a magyar szavakat kék ceruzával aláhúzták, feléje írták német értelmeiket s nagy betűkkel fel van írva a lap háttára: „Prot“, vagyis, hogy protokoll, jegyzőkönyvet vettek fel az ügyről. Szolgálaton megnugtatósnak az aggódó szülőknek és hozzátartozóknak, hogy az illetékes körök nem hajtják figyelmen kívül ezeket a rejtett panaszokat s az orvoslás érdekében megteszik az érélyes lépéseket.

Védműveket készítenek

az angolok Egyiptomban.

(Előkészületek a nemet ottenzivara.)

Távirat tudósítás.

Köln, december 17.

A Kölnische Volkszeitung egy Egyiptomban élő munkatársától érdekes tudósítást kapott kerülő úton:

— Egy angol tiszt közveetésével — írja — megengedték, hogy az Alexandria nevű angol gőzös fedélzetén beutazhassam a Szuezi-csatornát. A 160 kilométer hosszú csatorna mindkét partján több százezer benschülött és angol katonát láttam, amint a homokszalagban a legnagyobb igyekezettel lövészárkot ástak. Különösen nagy gondot fordítanak a nyugati part megerősítésére, amelyet egészen városzerűen építenek ki. Port-Saidot, El-Kantarát, Izmailiát, Salufot, Szeraneut, Agroudot és Szuezt várakká alakították át.

Ezeket a nagyobb erődöket kisebb-nagyobb megerősített támpontok kötik össze, a kisebb erődöket pedig számtalan lövészárk kapcsolja egybe. A keleti parton kisebbek az erődítések. Ugyanitt számos jelét láttam annak, hogy az angolok a keleti part egy részét el akarják árasztani esetleges támadás ellen. Az elárasztás a homokos vidéken természetesen nem biztat különösebb eredménnyel, de legalább is alkalmas arra, hogy az ellenfél előrenyomulását megnehezítse.

A csatorna védelmét nagyszámú ágvunaszád és gyors erősen fölfegyverzett monitor is támogatja. Port-Saidban a napokban számos nehéz páncélos ágyut szállítottak partra. Nemrégiben kezdtek meg a Keiró körüli óriási sugára védővüri építését. Egyiptom déli és nyugati határain is számos kisebb-nagyobb erődöt építettek utabban.

Egyiptomban meglehetősen nagy csapat-tesztek gyűltek össze. A legénység vegyes, angol-

lokból, ausztrálakból, indiaiakból és délafrikaiakból áll. Az angol tisztok szerint az egyiptomi csapatok száma 240.000 főre tehető. Ezenkívül 50.000 sebesült és rokkant is tartózkodik a gyarmaton, ideszállítják ugyanis Makedóniából, a Gallipoli-félszigetről, Mezopotámiából és Kelet-Afrikából azokat a sebesülteket, akiknek üdülésre van szükségük.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Rotterdam. A Daily Chronicle jelenti Athénból: Hír szerint a jövő vasárnap egy napi fegyverszünet lesz a makedóniai harc-téren, hogy a görög katonák választási kötelezettségüknek eleget tehessenek.

Bécs. A berlin-konstantinápolyi express, amely szerdán és szombaton reggel indul el Berlinből Budapest-Zimony-Belgrad-Nis-Szótán át vezet. Konstantinápolyba hétfőn és pénteken érkezik meg. Konstantinápolyból az éjlelvonatot kedden és szombaton reggel indul el. A vonat január elsején megindul. A zimonyi hid teljesen helyre van már állítva s a forgalomnak is átadták.

Bukarest. A szenátus megkezdte a trónbeszédre válaszol szolgáló felirat tárgyalását. Argetoianu sajnálja, hogy az ellenzék nem szavazhat bizalmat a kormánynak. A Nationalul cikkét idézi, amely azzal vádolja a kormányt, hogy a parlamentet nem tájékoztatta a külpolitikáról. A kormány a háboru elején egyik, vagy másik párthoz csatlakozhatott volna. Ezzel szemben azt tette, hogy várakozó álláspontot foglalt el, mialatt az egész világ döntő magatartást várt. Voltak kedvező pillanatok Románia beavatkozására: az oroszok jelenléte a Kárpátokban, Lemberg bevétele, Olaszország beleavatkozása a háboruba. Nem lett volna szabad tovább, hogy Románia megengedje Szerbia megsemmisítését. Románia a Balkánon eljátszotta szerepét. Gazdasági szempontból is sok hibát követtek el. Szernok (Galac) elmondja, hogy az ország gazdasági érdekei a háboru folytán többet szenvedtek, mint valaha. Hangsúlyozza, hogy Romániának keleti és nyugati irányban követeléseai vannak, amelyeknek megvalósítása azonban csak higgadt megfontolás után bizonyos feltételek mellett történhetik meg. Meg van győződve, hogy a vitez hadsereg az adott órában meg fogja tenni kötelességet.

— A hirdető közönség b. figyelmébe! Felkérjük mindazokat, akik az „Aradi Közlöny“ karácsonyi számába hirdetni ohajtának, hogy b. hirdetésüket — a lapban megtelető helyen való elhelyezés szempontjából is — idejekorán a kiadóhivatalhoz eljuttatni sziveskedjenek. Kivánatra, esetleg teleton hívás esetén a hirdetés teivetele végett (Teleton szám 151.) megbizottunkat készséggel elküldjük.

— Krobotin bárói kinevezése. Bécsből jelentik: O felsége Krobotin közös hadügyminisztert érdemei elismeréseül bárói rangra emelte.

— **Birtokvétel.** A háboru tartama alatt nagyon ritkán történik ingatlan vétel, azért érdemes följegyezni azt, amelyet a mai napon perfektuáltak. **Schenk Ferenc**, a magyarpécskai járás főszolgabírája megvette **Remenyik László** nyugalmazott főmérnök pusztaszenttamási 300 kisholdas földbirtokát, amelyen a főszolgabíró saját kezelésében intenzív mezőgazdaságot szándékozik üzni.

— **A fém beváltás meghosszabbítása.** A városi tanács közhírré teszi, hogy a honvédelmi miniszter rendeletével a hadicélokra igénybevetettek kijelentett fémtárgyaknak a Fémközpont részvénytársaságnak, valamint az általa megbízott bevásárlóknak szabad kézből való eladására a határidőt 1916. évi január hó 31-éig bezárólag meghosszabbította. Ezen rendelkezés a beszállítási kötelezettséget nem érinti. Amennyiben tehát az igénybevetettek kijelentett tárgyak beszolgáltatása-akár a kötelezettek egyes csoportjaira vonatkozólag, akár az igénybevetettek kijelentett tárgyak némelyike tekintetében a jövő évi január hó 31-ig meghosszabbított határidő letelte előtt elrendeltetnek, ennek meghatározott 2 hónapig terjedhető elzárás és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt eleget kell tenni. A fentjelzett fémtárgyaknak árai szabadkézből való eladás esetére a 26231c eln. 20b-1915. H. M. rendelet értelmében kilogramonként következők: Tiszta nikkal tárgyakért 15 korona, Vörösréz tárgyakért, más anyagból való alkatrészek nélkül 5 korona 50 fillér. Vörösréz tárgyakért más anyagból való alkatrészekkel 5 korona. Tiszta sárgarézlemezéből és tombaklemezéből készült tárgyakért más anyagból való alkatrészek nélkül 3 korona 75 fillér. Tiszta sárgarézlemezéből és tombaklemezéből készített tárgyakért más anyagból való alkatrészekkel 3 korona. Tiszta öntött sárgarézéből való tárgyakért más anyagból való alkatrészek nélkül 2 korona 50 fillér. Tiszta öntött sárgarézéből való tárgyakért más anyagból való alkatrészekkel 2 korona. Nikkellel, vörösrézzel vagy sárgarézzel bevont vagy lemezelt, de lényegükben más anyagból való tárgyak nem vétetnek meg.

— **És most? Tíz ember közül kilenc most ezzel a kérdéssel alszik, ébred fel, ezzel megy a kávéháza és ezzel felelti el kifizetni kávéját. Mi lesz most? Mi lesz most, az jár a fejében annak, aki nem tudja, fog-e holnap vacsorálhatni. Gondjait félre teszi, s Mackensenét vállalja magára azon győtrődik, hogy most, amikor Szerbia „kész van”, Olaszország ellen indíttson-e offenzívát, vagy a franciákat némissza-e el örökre „Én Mackensen helyében” — mondja, s nem gondol arra, hogy Mackensen az ő helyében csak saját bajjaival törődne. És eltörpül a liszthány, nem kell a mesterséges tej sem, ki törődik most a fával, amikor azt kell úgy magunk közt a kávéházban elhatározni, hogy Besszarabiát hódítsuk-e meg, vagy Keletázián keresztül India ellen induljunk, Rigan keresztül Pétervárt fenyegezzük, vagy vágjuk-e el a szuezi kaulist és szálljuk meg Egyiptomot, az Eiffel toronyra tüzzük-e ki a vörös-fehér-fekete lobogót, vagy pedig a Colosseumban énekeljük-e el a Himnuszt?**

— **Földrengés a délvídeken.** Budapestről jelentik. A Magyar Tudósító jelenti: Az egyetemi földrajzi observatorium műszerei ma reggel 8 óra 13 perckor heves földrengést jeleztek, hozzávetően 900 kilométer távolságra. A maximál lengés 8.30 perckor volt.

Az a vélemény, hogy a rengés a délvídeken történt.

— **Sült krumpli tessék!** Akik a gesztenye-sütők árúitást jelző tábláit megfigyelték, észrevehették, hogy a maróni mellé új fogyasztási cikk csatlakozott és pedig a burgonya, vagy hogy a hirdetés szövegéhez ragaszkodjunk a **krumpli**. És pedig így:

„Itt friss meleg maróni és sült krumpli kapható.”

A sült krumpli a háboru alatt valami delikatesz étel lett. Előbb a földből az asztalra került, most pedig az utcára kívánczolt. És míg itt — különösen mostanában — egyik ember a másikat főzi, addig a krumpli sült állapotban kerül forgalomba. Ne tessék azt hinni, hogy nem komoly dolog, a leghatározottabban állítjuk, hogy láttunk elegánsan öltözött urinóket, akik a ridikülből viasz zsemle nagyságu (oh, csak olyan apró háborus süteményekre tessék gondolni) barnára sült burgonyából jóízűen falatoztak... Van olyan gondos család apa, aki vacsorára viszi haza a sült burgonyát, nem is szólva egyik mellék utcában levő vendéglős élelmességéről, aki a minap egy vendége ama kívánságát, hogy burgonyát tálaljanak a hus mellé, minthogy készen csak tarhonya volt, úgy oldotta meg, hogy a szükséges burgonyát — a Deák Ferenc-utca sarkán levő gesztenye árúitól szerezte be.

— **A feldült tűzhelyeinkért folyó akciók egységesítése.** Ghillányi Imre báró földművelésügyi miniszter levélben értesítette Khuen-Héderváry Károly gróf v. b. t. t-t, hogy a háboruban feldült tűzhelyek újraképzéséért folyó akciók egységesítése érdekében a maga részéről minden további különleges gyűjtést beszüntet és hogy az állami hivatalos akcióba bekapcsolódó társadalmi mozgalom egységes mederben ennél impozánsabban folyjon tovább. A hozzá ezentul beérkező összegeket is az Országos Bizottságnak utálja át. Minthogy Perzeviczy Albert v. b. t. t., mint a Sárosi Népszegítő Bizottság elnöke néhány nappal ezelőtt szintén közzétett egy nyilatkozatot, mely szerint a Sárosi Bizottság ezentul kizárólag a már folyamatban levő sárosi serejüket bonyolítja le, amelyet viszont az Országos Bizottság támogat minden rendelkezésére álló eszközzel: ezentul az összes, — tehát a Sáros megye részére szánt adományok is — kivétel nélkül a Khuen-Héderváry Károly gróf elnöksége alatt álló „A Háboruban Feldült Tűzhelyeket Újraképző Országos Bizottság” címére Budapestre, a képviselőházi küldöndők. A háboruban hálótalanulá vált felvidéki lakosság teltségére indított akció eddig már három és fél millió koronánál nagyobb összeget eredményezett. Remélhető, hogy az egységesítés folytán az Országos Bizottság tavaszig, amikor az építkezések újra megkezdődhetnek, képes lesz összegyűjteni azt a másik három és fél milliót is, amelyre még szükség van, hogy a háboruban elpusztított minden egyes házát újra felépülhessen, még pedig szebben és jobban, mint amilyen azelőtt volt.

— **Ezennel felhívom a közönség figyelmét** árúházamra. Sikerült egy híres németországi (berlini) gyáros bórátu készletét — u. m. női léztáskák és pénztáskák — jutányos árral megveenni s azokat most, míg a készlet tart, olcsón elárusítom. Mindenki meggyőződhet róla árúházamban. Fischer Árúház a Szabadság-téren. 227

— **Halálozás.** Köppich Julia ma éjjel hosszas szenvedés után meghalt. Temetése vasárnap délelőtt lesz 10 órakor a Bocskay-tér 5. számú házból.

— **Megnyit a nagy karácsonyi tárlat** Fischer Nagyárúházában, Szabadság-tér. Őszi választású ajándék és játéktárgyakban. Szívesre hiúta lovak és játékbabák rendelkezésére nagy választékban. 227

— **A pénz nem boldogít!** A fődolog, hogy a miénk legyen — mondja egy berlini közmondás. — Ez könnyen elérhető, ha szerencsesorsjegyet vásárolunk a nyeremény-rekordjáról híres Dörge Frigyes bankban (Kossuth Lajos-utca 4.) 4843

— **Megkezdődött a karácsonyi ajándékok olcsó kiárúsítása, u. m.: üveg, porcellán, disznófáru, petroleum és villanyosillárók, prima evőeszközök; nagy választék elsőrendű china-ezüst, márvány, bronce és réztárgyakból. Képek, keretek és üvegezések legolcsóbban lesz elkészítve. Fischer Mór, Andrassy-tér 25., Neumann palota. Telefon 568. 4861**

— **Underwood-gépiró és gyorsíró szakiskola Zitter és Hollós írógépvállalatánál** Aradon, főpostával szemben. 4697

— **Legszébb imakönyvek, legolcsóbban** Krausz Paulinnál. Színház-épület. 241

— **Gyermek-kocskák, gyermek székek** csakis Fischer Nagyárúházában 10 koronától 150 koronáig. 227

— **Uzleti könyvek, u. m. strazsák, 12-13** könyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 193

— **Dívtos névjegyek Kerpelnél.** 193

— **Apróhirdetések az „Aradi Közlöny”** részére felvételnek a Messenger-hov irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Mindenütt offenzívában — ellenséges földön.

(A helyzet a harcsteren.)

Lábirati tudósítás.

Bécs, december 17.

A helyzetet a harcsteren legjobban illusztrálják azok a napok óta többé-kevésbé egyformán hangzó jelentések, amelyek szerint a különböző fronton esőnd van, nyugoznak a feyverek és az ellenségek farkasszemet néznek egymással szemben a lövészárkokban. A balkáni hadiszíntér déli részén a szerbek, franciák és angolok végleges kiverése után, a görög határon megállottak a diadalmas hadseregek és lábhoz rakott fegyverrel pihennek néhány napig. Természetes, hogy különösen az északi hadiszíntéren az egymáshoz oly közel álló ellenséges csapatok között, a havas viharok és nagy fagyok dacára sohasem lehet teljes a esőnd. Egyik vagy másik oldalról föl-föllobban a támadás tüze, parázharcok támadnak, de nagyobbítók akciók nem várhatók. A nagy térképen vetett pillantás különben arról az érdekes és öröndetes tényről győzhet meg bennünket, hogy mindenütt ellenséges területeken harcolnak csapataink. A középponti hatalmak és szövetségeseik Franciaországban, Belgiumban, Oroszországban, Szerbiában, Makedóniában és Montenegróban diadalmos előrenyomulás után idegen földön tartják lenyűgözve az ellenséget. Mezopotámiában, Gallipoli félszigetén és Olaszországban pedig a támadó hadseregek óriási túlsúlyával szemben sziklaszilárdan állják helyüket. Az ellentét csaknem mindenütt defenzívában van, ahol pedig támadást kísérelt meg, a legvárosabb veszteségek árán sem érte el célját.

Újabbán a mezopotámiai események érdekesebb figyelmet. A francia lapok jelentése szerint a német-török mezopotámiai offenzíva előkészületei befejezést nyertek és a Bagdadot védő német-török hadsereg vezetését Goltz basa vette át. Hogy ez a hír mennyiben felel meg a valóságnak, azt az események fogják igazolni. Mindenesetre nyugtató jel, hogy a török csapatoknak sikerült az ellenséget a Tigris-menti Kutel-Amarán túl visszanyomni. Mint ismeretes, még a múlt esztendőben megkezdte Anglia akcióját a perzsa ébölben és indiai csapatokat szállított partra. Ezek az expedíciók

Ha izletes és jó mézes süteményeket szeret, úgy látogassa meg a Szabadság-téren URANIA épületben levő mézeskalácsos üzletemet, ahol finom gyümölcskenyeret és teasüteményeket is nagyban és kicsinyben legjutányasabban nagy választékban árulok. Hadbavonultaknak legalkalmasabb küldemény. Szives pártfogást kér, kitűnő tisztelettel: **Weichelt János, mézeskalácsos.**

esapatok nemsokára elérték Kornát és a Tigris mentén egyenesen Bagdad felé haladtak előre Kut-el-Amara és Kessiton irányában. Sikertől is elérniök Kut-el-Amarát, Kteszifonnál azonban rettenetes vereséget szenvedtek. A török hadsereg nyomban az üldözéshez látott és Kut-el-Amarától nyomta vissza az ellenséget. A törökök újabb győzelme elvitázhatatlan bizonyítéka annak, hogy az angolok Bagdad elleni akciója is sikertelen marad, sőt a legnagyobb veszedelembe van.

Fog-Krém
KALODONT
70 Filler
1890

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szombat, 1915. évi december 18-án:

B. Szer.

B. Szerlet.

Onagysága ruhája.

Enkecs ítétek.

Kezdete este 1/8 óraker.

Relatív eszkecsítő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.

Köppich Mihály, a maga 6. gyermekét Lóvy Károlyné szül. Köppich Bella és Köppich Sarolta, valamint veje Lóvy Károly és számos rokon nevében is fájdalmas szívevel jelenti, hogy a felejthetetlen jó gyermek, testvér, sógor, rokon

KÖPPICH JULIA

f. hó 17-én, éjjel 2 óraker, hosszas szenvedés után elhunyt.

A drága holt holt tetemét f. hó 19-én, vasárnap d. e. 10 óraker fogják a gyászszobából, Bocskay-tér 6. szám, az aradi ízer. sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Arad, 1915. december hó 17-én.

Béke poraira! 4952

As esen rovat alatt közzétettéket nem vállalunk felelősséget.

Sorsjegy-tabella.

Adolf 8400	Ignác 22726	Mihály 27780
András 81886	István 41555	Ödön 87549
Antal 89744	János 68120	Pál 20718
Béla 8407	József 22786	Péter 27745
Dávid 89729	József 31891	Rudolf 41560
Ede 20724	Kálmán 89729	Sándor 3408
Ernő 47626	Károly 47651	Tivadar 100251
Ferenca 89732	László 27801	Vilmos 47702
György 47808	Lipót 61687	Zoltán 27808
Gyula 100289	Mátyás 89734	Zsigmond 61688

Főnyeremény szerencsés esetben

1.000.000

korona.

Az első osztályú sorsjegyek ára:

Nyelvad: 1 1/2 K   Negyedi: 3 K   Pál: 6 K

Huzás

1915. december 21-én és 22-én.

Dörge Frigyes

bank részvénytársaság
Budapest, Kossuth Lajos-u. 4

Rendelések levelezőlapon eszkecsalendők.

**A Dörge Frigyes bank Rt.-nak
Budapesten.**

Küldjön ... sors egyet a 80. sorsjáték 1. osztályához.

Cím: ...

**Eladok
zsirt,
szalonnát,
szappant
(4-5 éveset),
burgonyát**

nagyobb mennyiségben, valamint veszek is. 2589

Kalmár Endre
Arad, Asztalos Sándor-u. 5.
670. Megyei telefon 670.

Millió

ember használla

Köhöges

rekedtség, hurut, elnyálkásodás torok-hurut, fullasztó és gyorsan köhögés ellen a szir

**Kaiser-féle
mellpasztillát**

3 „Fenyőjegygyel”

6050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberek ellamarkó levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedvelésre. — Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 illéres dobozban.

Kapható:
Békoly Sándor, Hajós Arpad, Gótzai Földes Kelemen, Bruner Pál, Ring Lajos, Rosnyai Mária, Vottek Kálmán, Kráti Géza, Berger Gyula, Vajdits György, Hebe Vilmos, Gótz Károly, Bernát János, Kárpáti János gyógyszerésztárában, Vottek és Wetzl gyógyszerésztárában, Hanzs Nestor gyógyszerésztárában, Török A. és Társa „Angyal” drogeria Arad, Stódomi Dezső gyógyszerésztárában, Ujvárad, Zombory János gyógyszerésztárában, Ujvárad, Adler Lajos Gyula gyógyszerésztárában, M. Pécska, Ora Bezsó Panhota, Toffert Károly gyógyszerésztárában, Elek Erzsébet Klemén gyógyszerésztárában, Glogovics Eszterházy Géza és társaság, Lippa, Székely Zoltán gyógyszerésztárában, Csérmén, Bauer Károly gyógyszerésztárában, Kevermen, Roxim János gyógyszerésztárában.

Hapfató minden gyógy-szertárban, ára 4 Korona

SIROLIN "Roche"

mellbetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.

Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki huzamosabb idő óta szenved Köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azok, kik krónikus légcsőhurutban szenvednek, sirolint használnak.
3. Asztmában szenvedők, kiknek betegségét sirolin használata jelentékenyen osökkenti.
4. Skrofulózisban szenvedő gyermekek, kiknek általános közérületét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Szemüveges hölgyet,
ki napos időben gyönyörű szöke
kislányát otthona előtti kertjében
szokta sétáltatni, kéri katonatiszt,
vagy egy jellel tudtára, bemutat-
kozhatik-e. Egész lényéből kisu-
zárzó lelki finomságával már bi-
zonyára megérezte csodálatom mel-
lett végtelen tiszteletem. Elrejtett
név. 4948

Aradon vagy Arad környékén
lakó független urind tisztességes
ismeretségét keres! intelligens,
rekonszenves, középkora uriember.
Teljes című leveleket kér kettős
borítékban „Allians” jellegre e
lap kiadóhivatalába. 4958

ELLÁTÁS.

Intelligens családnál
fiatal ember vagy diák, teljes el-
látásra felvétetik. Salac-utca 6.,
földszint 3. 4935

ALKALMAZÁST KERES.

Szoptatós dada
ajánkozik uri házhoz. Magyar-
Pécska, Ujtelep 32. sz. 4945

Fiatal úri leány
ügyvédi irodába alkalmazást ke-
res, gép- és gyorsírásban, vala-
mint az összes irodai teendőkben
járatos. Szíves megkeresést „Tö-
rekvő” jellegre a kiadóhivatalba
kér. 4904

ALKALMAZÁST NYER.

Leányok és fiúk
tanulóknak felvétetnek, Weisz
Hugó lényképészeti műtermében
Aradon. 4818

Kereskedőseged,
a rófs és rövidaru szakmából, ki
a német, román és szerb nyelve-
ket bírja, azonnali belépésre ke-
restetik Stefán Péternél Perjámos.
4871

Ügyes
megbízható lakatos és kovács se-
ged felvétetik Eissler J. és Test-
vérel erdő-üzem vezetőségénél Batta
Kraassószörény m. 4906

Keresek
egy jó házból való fiút tanoncnak
vegyeskereskedésben, azonnali
belépésre. Weiszberger, Máriarad-
nán. 4878

Irodai kisasszony,
nagyobb gyakorlattal, azonnal be-
léphet Pollák Sándor téglagyári
irodájában, Nádor-utca 14. sz. 4920

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Karfiol,
alma 1 kiló eo fillér. Tirolí, ma-
riovit. Kalaszinbarack, som, meggy
és málna iszeka ajánl. Galler Anna,
Deák Ferenc-utca. Fehér Kereszt-
épület. 4946

78 mm. prima vöröshagyma
eladó. Bővebbet Szél-utca 4. 4944

Hátasó,
belovagolt, eladó Karolina utca 7.
szám alatt. 4950

Ifjúsági iratok,
mesekönyvek, levélpapírok, nap-
tárak, karácsonyi ajándékok, festék-
dobozok Krausz Paulin könyv-
kereskedésében, színház-épület. 241

Sárga bagaria,
lack, valamint az összes divatos
betétes cipők tisztításához a leg-
jobb szer az „Eos Cream” kapható
Aradon kizárólag a Cipő Tözsde-
ben. 3405

Reclam naptárak 1916. évre
nagy választékban jutányos áron
kaphatók Pichler Sándor könyv-
nyomda, papir- és írószerkereske-
désében Szabadság-tér 1. Telefon
308. sz. 781

Merani császárkörte
szőlő, többféle alma, citrom és
más déligyümölcsöt ajánlok. Gal-
ler Anna, Deák Ferenc-utca, Fehér
Kereszt épület. 4599

Hódmezősi
tőgazdaságban termelt előhalat,
pontyot kilóként 3 és 4 korona
árban, pénz előleges beküldése el-
lenében, szállít Havas Jakab, Honcstó
Telefon szám 8. 4749

Munkások és hadifoglyok
részére nagyobb mennyiségű téli-
kabátok, nadrágok, aisorubák és
erős bakancsok, míg a készlet
tart, olcsón beszerezhető Herzfeld
Gyula ruhakereskedőnél, Asztalos
Sándor-utca. 4923

Karácsonyi ajándékok:
levélpapírok, festőkészletek, al-
bumok, írószjzatok stb. stb. képes
könyvek, ifjúsági iratok kaphatók
Pichler Sándornál, Szabadság-tér 1.
Telefon 308. 781

Kézi kocsik,
4 kerekű, megvételre kerestetik.
Pollák Sándor téglagyár, Nádor-
utca 14. 4921

Kovácsot

keresek azonnali belépésre al-
vácai ipartelepemhez, ki ipar-
vasuti kocsik javításához és lö-
vasalásban jártassággal bír.

Klein B. Vilmos
Sina-utca 1/a. 4948

KÜLÖNFÉLE.

Elegáns névjegyet készít
Pichler Sándor könyvnyomdája,
papir- és írószerkereskedése Sza-
badság-tér 1. Telefon 308. 781

Pompás zamatu rumot
készíthatunk a Földes és Hehs-féle
Rumessenciá-ból. 6 deci szesz-
hez öntsünk 4 deci vizet, 1 kis
üveg rumessenciát, ára 30 fillér
és kész a legfinomabb, legkelte-
mesebb zamatu rum. — Földes
gyógyszertár, Hehs gyógyszertár,
Batthyány-utca. 12

Karácsonyfára

gyönyörű cukorkák nagy választékban, továbbá kítűnő

szaloncukorkák

a legolcsóbban kaphatók

Csokoládé Király-nál

Forray-utca 2. sz. 4922

„Konsum keksz”

kítűnő gyártmány,
3-20 kilónként.

I. rendű

„Salon” cukorka

2-50 kilónként.

Csakis nagyban kapható. 4926

Rum és likőr compositiókban
állandó nagy raktár

Szemző Ármin

áruügynökségénél.

Telefon szám 592.

DIÓ

prima minőségű, kisebb
és nagyobb mennyiségben

olcsón kapható

Tom Arnoldnál

Vilmos császár-tér 2. szám.
Telefon 194. szám. 4896

Fajalmák.

Jonathán, Batal, Sikulai Ranett,
Bór, Vanilla, Törökbálint, Sóvári
és Citromalma kicsinyben és nagy-
ban legjutányosabb árban kaphatók

Káli Ferenc

gyümölcskereskedésében, Asztalos
Sándor-utca 5. sz. 4778

14—1915.

Hirdetmény.

Muszka község határában október 24-én egy 3 éves veres
tarka tehén bitanságba találtatott.

Amennyiben igazolt tulajdonosa nem jelentkezik, december
hó 23-án d. e. 8 órakor Galsán nyilvános árverésen el-
adatni fog.

Galsa, 1915. évi december hó 1-én.

4949

Előjáróság.

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez 481

Kalmár József

villanyszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Kérjük

igen tisztelt vevőinket,
tekintettel a nehéz házhos szál-
lítás viszonyokra,
a karácsonyi ünnepek
tartamára szolgáló

köszön és kocsz

szükségletének biztosítására szíves
megrendeléseiket

már most megtenni,
hogy az utolsó napokban torlódó szál-
lítások erkerültsenek és figyel-
mes szolgálatot biztosíthassunk.
Kítűnő tisztelettel 4908

Kneffel Károly és Fia

köszön és kocsz nagykereskedése
Boros Beni-tér 2. sz. Telefon 139. sz.

DEFF

varrógépek

műhímezésre és ipari cé-
lokra, utolérhetetlen tartóssá-
guk, könnyű, zajtalan járás.

Waffenrad kerékpárok, Iró-
angyal védjegyes és Colum-
bia gramophonok, legújabb
felvételi Király Ernő lemezek
kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznél kaphatók

Arad, Szabadság-tér 5-6.

Telefon szám 96. 4897

RADÓ GYULA

női divat áruháza ARAD.

NAGY KARÁCSONYI OCCASSIO

Női felöltők
Divatkabátok
Plüss- és Caracul-felöltők
Perzsia- és Sealski-kabátok

Kosztümök
Leányfelöltők
Bundák
Szörmegarnitúrák

BLUSOK — PONGYOLÁK

Leszállított szabott árak!

Telefon 238.

4797

GÁBOR MIKLÓS

csokoládé és cukorka gyári lerakata

Arad, Salacz-utca. Telefon 1059.

Karácsonyi szalencukorkáim
a legjobbak!

Felhívom mélyen tisztelt vevőimet, hogy tekintettel a mostani óriási áruhiányra, igyekezzenek

karácsonyi cukorkákban

szükségletüket minél előbb beszerezni mert kérdés, hogy később a most készleten levő szép és finom dolgok egyáltalán kaphatók lesznek-e.

Kiváló tisztelettel

Gábor Miklós.

4798